

**MESTERENS
MESTERVERK!**

MAUERSBERGER + MOZARTs
Wie liegt die Stadt so wüst

REQUIEM

SOLISTER:

Magnhild Korsvik, sopran
Gro Bente Kjellevoid, alt
Rolf Sostmann, tenor
Martin Hatlo, bass

ORKESTER:

Musikere fra Norges Musikkhøgskole

DIRIGENT:

Steffen Kammler

KOR:

Cæciliaforeningen

Lørdag 16. mars
Søndag 17. mars
kl. 18.00
Frogner kirke

**CÆCILIA-
FORENINGEN**

Norges eldste oratoriekor - stiftet 1879

Rudolf Mauersberger:

Wie liegt die Stadt so wüst

Natten mellom 13. og 14. februar 1945 ble Dresden bombet av allierte fly i et av de kraftigste angrepene under andre verdenskrig. De mange brannene gikk over i en voldsom brannstorm som fortærte alt brennbart. Hele sentrum ble utslettet i den vakre byen som hadde vært hovedstaden i det tidligere kurfyrstedømmet Sachsen. Mange utenfra hadde søkt tilflukt i Dresden. Derfor er det svært usikkert hvor mange som omkom. Anslagene varierer fra 35 000 til 135 000.

Rudolf Mauersberger (1889--1971) var dirigent for Dresdner Kreuzchor, det berømte guttekoret i byen. Under hans ledelse hadde koret fått internasjonalt ry. Det sies at han så godt han kunne unngikk å la koret bli tatt til inntekt for den nazistiske ideologien. På utenlandsturneer satte han seg ut over forbudet mot å fremføre musikk av jødiske komponister.

Kreuzkirche, korets kirke, ble etterlatt i ruiner etter bombeangrepet, og elleve av Mauersbergers kjære korsangere mistet livet. I påsken skrev han det verket som Cæciliaforeningen nå fremfører. Han kalte det en sørgemotett, og etter åpningsordene fikk det tittelen *Wie liegt die Stadt so wüst* (Så øde byen ligger). Teksten fant han i Klagesangene i Det gamle testamente. De stammer fra tiden etter at Jerusalem i 586 f.Kr. var erobret og ødelagt av Nebukadnesar og befolkningen deportert til Babylon. Ved å sette sammen verselinjer fra forskjellige steder i de to og et halvt tusen år gamle klagesangene skapte Mauersberger en ny tekst som ga et presist uttrykk for fortvilelsen til innbyggerne i Dresden. Musikken, som tolker teksten inspirert og gripende, er skrevet for opptil syvstemt kor a cappella. Verket ble fremført for første gang av Dresdner Kreuzchor i den utbrente Kreuzkirche 4. august 1945.

Siden den gang er dette verket blitt en del av Dresdens musikalske identitet. Vår dirigent Steffen Kammler var med på flere fremføringer i de åtte årene han var medlem av Dresdner Kreuzchor. Cæciliaforeningen fremførte verket første gang få måneder etter terrorangrepene 22. juli 2011, da teksten brått og brutalt fikk en ny dimensjon.

Knut Johannessen

Wolfgang Amadeus Mozart: Requiem

De som har sett Milos Formans film *Amadeus* fra 1984 vil huske at Mozarts erkerival, komponisten Salieri, oppsøker ham i forkledning og gir ham det hemmelighetsfulle oppdraget med å komponere verket. Salieris plan er at han skal få ryddet Mozart av veien og selv ta æren for *Requiem*. Han sørger for at Mozart blir overarbeidet, og mens han er alvorlig syk går det opp for Mozart at det er sin egen dødsmesse han skriver på. I kappløpet med tiden må han gi tapt, og i nattemørket føres kisten til en fellesgrav på fattigkirkegården.

Hva er fakta i filmen, og hva er fiksjon? Helt siden dødsåret 1791 har Mozarts siste levetid vært omspunnet av myter. Hans enke Constanze bidro selv ved å pynte på beretningen, snart på den ene, snart på den andre måten. De eldste biografiene om Mozart er preget av løst funderte historier om komponistgeniets siste måneder. Det er først Mozart-forskningen de siste hundre år som har samlet all tilgjengelig dokumentasjon og vurdert den kritisk. Alt har det ikke lyktes å bringe klarhet i, men de fleste ser ut til å være enige om følgende:

Mozart fikk oppdraget med å skrive *Requiem* i juli 1791. En anonym person betalte ham en betydelig pengesum på vegne av sin oppdragsgiver og lovet ham et tilsvarende beløp når verket ble levert. Mozart fikk aldri vite at oppdragsgiveren var grev Walsegg, en eksentrisk 28-åring som bodde på et gods utenfor Wien. Han hadde flere ganger bestilt verk av forskjellige komponister for deretter å fremføre dem i sitt eget navn. Nå ville han ha en rekviemmesse til en minnegudstjeneste for sin nylig avdøde kone. Salieri hadde ingen befatning med Mozarts *Requiem*. Som musikere var de konkurrenter, men Salieri hadde ikke et fiendtlig forhold til Mozart.

Mozart la først oppdraget med *Requiem* til side. Han var opptatt med å fullføre *Tryllefløyten*, og kort tid etter ble han tilkalt til kroningen av Leopold 2. i Praha. Til festlighetene der skrev han i forrykende tempo operaen *Titus*. Tilbake i Wien komponerte han sin livsglade klarinettkonsert for en musikervenn, og han skrev høytidelig frimurer-musikk for losjen han var medlem av. Det var blitt oktober før han begynte å feste *Requiem* til notepapiret.

Omkring 20. november ble Mozart brått alvorlig syk og måtte gå til sengs. Ingen har kunnet fastslå hva slags sykdom han ble angrepet av, men det herjet en virusepidemi i Wien på denne tiden. 5. desember døde han, og to dager senere ble han begravet i en

fellesgrav etter de nye reglene som keiseren hadde fastsatt. De gjaldt for alle, ikke bare for fattige. Familien Mozart var ikke fattig, men den hadde et høyt forbruk.

Mozarts originale partitur til *Requiem* er bevart. Det er ikke noe som tyder på at han lot seg plage av tidspress eller at han fortsatte å skrive helt inn i døden, slik myten ville ha det til. Alt han skrev ned, er notert med fast og regelmessig noteskrift. Men partituret viser med all ønskelig tydelighet at verket var langt fra fullført. Bare én sats forelå ferdig i alle detaljer. Til flere andre partier var sangstemmene skrevet fullt ut. Basslinjen med enkelte instrumentinnsatser var markert, men de enkelte orkesterstemmene gjenstod. De siste fem delene manglet fullstendig.

Constanze Mozart var i knipe. Ble ikke verket fullført, risikerte hun å måtte betale tilbake den store forskuddssummen. Førstemann som fikk oppdraget med å fullføre, trakk seg etter at han hadde tilføyd en del instrumentstemmer. Den virkelige redningsmannen ble den unge komponisten Franz Xaver Süssmayr. Han hadde assistert Mozart i Praha med å renskrive notene til *Titus*, og han hadde fått komponere noen av resitative i operaen. I løpet av noen uker kopierte Süssmayr Mozarts partitur og føyde til de delene som manglet. Partituret signerte han med en etterligning av Mozarts håndskrift. Så kunne Constanze levere verket og motta resten av honoraret.

To ganger fremførte grev Walsegg *Requiem* under eget navn. Det skjedde utenfor Wien og uten at det vakte noen oppmerksomhet. Noen år senere ble det aktuelt å trykke notene. Da meldte greven seg og erkjente at Mozart var komponisten, mens den arme Süssmayr fremdeles ble holdt utenfor. Først lenge etter at han døde i 1803, ble det alminnelig kjent at han hadde sin andel i verket.

Første del av *Requiem*, "Introitus", er helt og holdent Mozarts egen. Sammensetningen av instrumenter er spesiell og skaper en mørk orkesterklang. Komponisten sløyfet alle de lyseste blåserne - fløyter, oboer og klarinetter. I tillegg til fagotter og tromboner satte han inn to bassetthorn, treblåseinstrumenter som klinger flere toner dypere enn klarinetter.

Åpningstaktene kan minne om begynnelsen av Michael Haydns *Requiem*, som Mozart hadde vært med på å fremføre i Salzburg som femtenåring. Første tema i neste avsnitt, "Kyrie", er et lån fra Händels *Messias*, fra satsen "And With His Stripes We Are Healed". Et par år tidligere hadde han på oppdrag laget ny instrumentering til en tysk oversettelse av verket. Det musikalske sitatet kan være ment som en gest til den store komponisten, men instrumenteringen av "Kyrie" er ikke fullført. Den er gjort ferdig av Süssmayr, og det samme gjelder de neste partiene, fra "Dies irae" og utover.

Med “Lacrimosa” kommer det som kan være det første selvstendige bidraget fra Süssmayr. Mozart hadde skrevet de første åtte taktene, som ender med en lang stigende tonerekke i sopranstemmen. Det er her man har forestilt seg at mesteren måtte legge med pennen for godt. Ettersom satsen er av ypperste kvalitet tvers igjennom, har det imidlertid vært spekulert på om Mozart kan ha etterlatt seg skisser som Süssmayr benyttet seg av.

Satsene “Domine Jesu” og “Hostias” er igjen instrumentert av Süssmayr. “Sanctus” med “Hosanna” er den første satsen som utelukkende er Süssmayrs verk. Kritikerne har gitt den ganske hard medfart og karakterisert den som et elevarbeid. “Benedictus” og “Agnus Dei”, også de komponert av Süssmayr, er derimot regnet for avsnitt som går godt sammen med Mozarts egne. Til avslutningssatsen “Communio” brukte Süssmayr deler av musikken til “Introitus” og “Kyrie”. Dermed fikk verket en avslutning på høyde med innledningen og samtidig en fast innramming. Hvis dette er Süssmayrs egen idé, er den et blinkskudd av en redningsaksjon.

Regnet i takter har man funnet ut at Süssmayrs nykomponerte bidrag til Mozarts Requiem ikke utgjør mer enn rundt en femtedel. Verket vi hører, er med andre ord i hovedsak slik Mozart ønsket det. Flere komponister har senere satt seg i Süssmayrs sted, raffinert instrumenteringen og komponert nye satser eller benyttet satser fra andre av Mozarts verker. Ingen av revisjonene har hatt tilstrekkelig gjennomslagskraft. Siden 2016 har imidlertid den unge franske komponisten Pierre-Henri Dutron fått stor oppmerksomhet for en versjon der mange av Süssmayrs tilføyelser er bevart, men til dels i omredigert form og med en del mindre tilføyelser. Süssmayrs instrumentering er gjennomgående forbedret. Det Norske Solistkor fremførte denne bearbeidelsen høsten 2018. Det vi hører i kveld er imidlertid det autentiske verket fra vinteren 1791/92, skapt av et geni og av en som ytet sitt beste. Samtidig ser vi at de faktiske begivenhetene som knytter seg til Mozarts *Requiem* er nesten like fascinerende som mytene.

Knut Johannessen

Rudolf Mauersberger: Wie liegt die Stadt so wüst

Wie liegt die Stadt so wüst,
die voll Volks war.
Alle ihre Tore stehen öde.
Wie liegen die Steine
des Heiligtums vorn auf allen
Gassen zerstreut.
Er hat ein Feuer aus der Höhe
in meine Gebeine gesandt und
es lassen walten.

Ist das die Stadt, von der man
sagt, sie sei die allerschönste,
der sich das ganze Land freuet.

Sie hätte nicht gedacht, daß es ihr
zuletzt so gehen würde; sie ist ja
zu greulich herunter-gestoßen und
hat dazu niemand, der sie tröstet.

Darum ist unser Herz betrübt
und unsere Augen sind finster
geworden: Warum willst du
unser so gar vergessen und uns
lebenslang so gar verlassen!

Bringe uns, Herr, wieder zu dir,
daß wir wieder heimkommen!
Erneue unsere Tage wie vor alters.
Herr, siehe an mein Elend!

Ensom sitter hun,
den folkerike byen.
Byportene ligger øde.
De hellige steinene
ligger strødd på alle
gatehjørner.
Han sendte ild fra det
høye, den herjet
i knoklene mine.

Var det om denne byen folk
sa: Fullkommen i skjønnhet,
en glede for hele jorden?

Hun tenkte ikke
det skulle ende slik.
Dypt sank hun,
ingen trøstet henne.

Hjertet er blitt sykt,
øynene er blitt svake.
Hvorfor har du glemt oss
for alltid, gått fra oss
for alle tider?

Herre, led oss tilbake til deg,
så vi kan vende tilbake.
Gjør dagene våre nye, slik de
var før! Herre, se min nød!

Teksten er satt sammen av vers fra forskjellige deler av Klagesangene i Det gamle testamente. Klagesangene er en poetisk tekst, og oversettelser til moderne språk innebærer et element av gjendiktning. Den tyske teksten er fra en bibeloversettelse fra 1912. Den norske er ikke en direkte oversettelse av den, men hentet fra Bibelselskapets utgave fra 2011.

Wolfgang Amadeus Mozart: Requiem

I. INTROITUS: REQUIEM

Requiem aeternam dona eis,
Domine, et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus, Deus, in Sion
et tibi reddetur votum in Jerusalem.
Exaudi orationem meam.
Ad te omnis caro veniet.
Requiem aeternam dona eis,
Domine, et lux perpetua luceat eis.

II. KYRIE

Kyrie eleison,
Christe eleison,
Kyrie eleison.

III. SEQUENZ

No. 1. Dies irae

Dies irae, dies illa,
solvet saeculum in favilla,
teste David cum Sibylla.
Quantus tremor est futurus,
quando iudex est venturus,
cuncta stricte discussurus.

No. 2. Tuba mirum

Tuba mirum spargens sonum
per sepulchra regionum,
coget omnes ante thronum.
Mors stupebit et natura,
cum resurget creatura,
judicanti responsura.
Liber scriptus proferetur,
in quo totum continetur,
unde mundus iudicetur.

(Sopran, kor)

Herre, gi dem evig hvile,
og la det evige lys skinne for dem!
Du, Herre, fortjener lovsang i Sion,
og du skal lønnes med bønner i
Jerusalem. Hør min bønn!
Alle legemer skal komme til deg.
Herre, gi dem evig hvile,
og la det evige lys skinne for dem!

(Kor)

Herre, miskunne deg!
Kristus, miskunne deg!
Herre, miskunne deg!

(Kor)

Vredens dag, på denne dagen
vil verden oppløses i aske,
det vitner David og Sibylla om.
For en redsel det vil bli
når dommeren kommer
for å granske alt nøy!

(Solister)

Basunen vil sende en skremmende
klang inn i all verdens graver
og samle alle foran tronen.
Alt dødt og levende vil bli slått
av skrekk når det som er skapt,
står opp igjen og skal svare for
dommeren. Boken der alt står
oppskrevet, vil bli båret frem,
og etter den vil verden bli dømt.

Judex ergo cum sedebit,
quidquid latet apparebit,
nil inultum remanebit.
Quid sum miser tunc dicturus,
quem patronum rogaturus
cum vix justus sit securus?

No. 3. Rex tremendae

Rex tremendae maiestatis
qui salvandos salvas gratis,
salva me, fons pietatis.

No. 4. Recordare

Recordare, Jesu pie
quod sum causa tuae viae,
ne me perdas illa die.
Quarens me sedisti, lassus,
redemisti crucem passus:
tantus labor non sit cassus.
Juste judex ultionis,
donum fac remissionis
ante diem rationis.
Ingemisco, tamquam reus,
culpa rubet vultus meus,
supplici parce Deus.
Qui Mariam absolvisti,
et latronem exaudisti,
mihi quoque spem dedisti.
Preces meas non sunt dignae,
sed tu bonus fac benigne,
ne perenni cremer igne.
Inter oves locum praesta,
et ab haedis me sequestra,
statuens in parte dextra.

No. 5. Confutatis

Confutatis maledictis,
flammis acribus addictis,

Når dommeren tar sete, vil alt som
er skjult, bli åpenbart, og ikke noe
vil forbli ustraffet. Hva skal da jeg,
ulykkelige, si? Hvilken talsmann
skal jeg vende meg til når selv ikke
den rettferdige kan være trygg?

(Kor)

Fryktingytende, opphøyde konge, du
som nådig frelser dem som fortjener
frelsen, frels meg, du nådens kilde!

(Solister)

Husk, nådige Jesus, at jeg er årsak
til din jordiske livsvandring, la meg
ikke gå fortapt på den ytterste dag.
På leting etter meg sank du trett
sammen, du kjøpte meg fri ved å
pines på korset: la ikke så store
lidelser være forgjeves.

Du rettferdige straffens dommer, gi
meg tilgivelsens gave før oppgjørets
dag. Jeg sukker som en skyldig,
synden får mitt ansikt til å rødme,
spar den som bønnfaller deg, Gud!

Du som tilga Maria

og bønnhørte røveren på korset,
du har også gitt meg håp.

Mine bønner er deg ikke verdige,
men gjør det av nåde slik, du gode,
at jeg ikke brennes av evig ild.

Gi meg en plass blant fårene,
og skill meg fra bukkene,
la meg stå ved din høyre side.

(Kor)

Når de fordømte er funnet skyldige
og overgitt til fortærende flammer,

voca me cum benedictis.
Oro supplex et acclinis,
cor contritum quasi cinis,
gere curam mei finis.

No. 6. Lacrimosa

Lacrimosa dies illa,
qua resurget ex favilla
judicandus homo reus.
Huic ergo parce Deus.
Pie Jesu Domine,
dona eis requiem.
Amen.

IV. OFFERTORIUM

No. 1. Domine Jesu Christe

Domine Jesu Christe,
Rex gloriae,
libera animas omnium
fidelium defunctorum
de poenis inferni et de
profundo lacu,
Libera eas de ore leonis,
ne absorbet eas tartarus,
ne cadant in obscurum.
Sed signifer sanctus Michael
repraesentet eas in lucem
sanctam;
quam olim Abrahae promisisti
et semini ejus.

No. 2. Hostias

Hostias et preces tibi Domine
laudis offerimus.
Tu suscipe pro animabus illis,
quarum hodie memoriam
facimus. Fac eas, Domine,
de morte transire ad vitam.

kall på meg sammen med de vel-
signede! Jeg ber deg ydmykt på mine
knær, mitt hjerte er knust og som
aske: Hjelp meg i min siste stund!

(Kor)

Tårefylt er den dag
da den syndige menneskeslekt skal
gjenoppstå fra asken for å bli dømt.
La dem finne skånsel, Gud!
Nådige Jesus, Herre,
gi dem hvile!
Amen.

(Solister)

Herre Jesus Kristus,
ærerike konge,
befri alle avdøde
troendes sjeler
fra helvetes straffer og fra
avgrunnens dyp.
Befri dem fra løvens gap,
la ikke helvete oppsluke dem,
la dem ikke falle ned i mørket.
Men la fanebæreren, den hellige
Mikael føre dem til det
hellige lys,
slik du en gang lovet Abraham
og hans ætt.

(Kor)

Herre, vi bærer frem offer
og bønner og lovpriser deg.
Ta imot dette for de sjelene
vi minnes i dag.
Herre, la dem gå fra døden
over til livet,

quam olim Abrahae promisisti
et semini ejus.

V. SANCTUS

Sanctus, sanctus, sanctus
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt coeli et terra gloria
tua.
Hosanna in excelsis.

VI. BENEDICTUS

Benedictus qui venit
in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

VII. AGNUS DEI

Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem.
Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi,
dona eis requiem sempiternam.

VIII. COMMUNIO:

Lux aeterna

Lux aeterna luceat eis,
Domine,
cum sanctis tuis in aeternum,
quia pius es.
Requiem aeternam dona eis,
Domine,
et lux perpetua luceat eis.
cum sanctis tuis in aeternum,
quia pius es.

slik du en gang lovet Abraham
og hans ætt.

(Kor)

Hellig, hellig, hellig,
Herre, herskarenes Gud.
Himmel og jord er full av din
herlighet.
Hosianna i det høye!

(Solister, kor)

Velsignet være han som kommer
i Herrens navn!
Hosianna i det høyeste!

(Kor)

Du Guds lam,
som bærer verdens synder,
gi dem hvile!
Du Guds lam,
som bærer verdens synder,
gi dem evig hvile!

(Sopran, kor)

La det evige lys skinne for dem,
Herre,
med dine helgener i evighet,
for du er nådig.
Herre,
gi dem evig hvile,
og la det evige lys skinne for dem
med dine helgener i evighet,
for du er nådig.

Oversettelse: Knut Johannessen

Magnhild Korsvik, sopran

Magnhild Korsvik kommer opprinnelig fra Aukra utenfor Molde. Hun tok mastergraden ved Norges Musikkhøgskole, hvor hun studerte med Svein Bjørkøy, Håkan Hagegård og Randi Stene.

Magnhild er en ettertraktet solist innenfor kirkemusikk, og har vært solist med blant annet Oslo filharmonien, Oslo domkor, Grex vocalis, Barokkanerne, Bergen domkantori, Hamar domkor, Bodø kammerkor, Romerike symfoniorkester og under Oslo kammermusikkfestival. Hun har vært solist i verk som blant annet Bachs *Matteuspasjonen*, Händels *Messias*, Haydns *Nelsonmesse*, Mozarts *Requiem*, Bachs *Juleoratoriet* og Mendelssohns *Hear my prayer*.

Hun har også gjort flere operaroller. I 2013 hadde hun en av hovedrollene i folkeoperaen *Havfest* ved Festspillene i Bergen og i 2011 i gjesteforestillingen *Hypermusikal* ved Den Norske Opera og Ballett. I 2014 hadde hun en rolle i den nyskrevne operaen *Nenia* av Kjell Habbestad og Paal-Helge Haugen. Høsten 2017 sang hun i *Dido og Aeneas* av Purcell.

I 2009 deltok hun i Dronning Sonjas internasjonale musikkkonkurranse, hvor hun kom til semifinalen.

Magnhild synger også i eliteensemblet Det norske solistkor, hvor hun er førstesopran.

Gro Bente Kjellekvold, alt

Mezzosopranen Gro Bente Kjellekvold ble engasjert av Den Norske Opera og Ballett etter utdannelsen på Barratt Due Musikkinstitut og Statens Operahøgskole. Hun holdt sin debutkonsert i 1995 og ble samme år ansatt ved Operaen i Kiel, der hun i løpet av åtte år sang over 30 operaroller. Gro Bente har blant annet mottatt ESSO-prisen, Wallenbergs Stipend og Klæstads Legat. Hun har et stort repertoar innenfor romanser, kammermusikk og kirkemusikk, og hun har vært med på urfremføringen av 10 verk.

I 2011 tok hun på kort varsel over rollen som Alkmene i Strauss' *Die Liebe der Danae* på Deutsche Oper Berlin. Hun har sunget i *Nabucco*, *Stemmer fra Mimisbrunnr*, *Gjerrigknarken*, i *Lystige koner i Windsor*, i *I Puritani/Søner av sola*, i *Tryllefløyten*, og på Solistenes Julekonsert på Den Norske Opera og Ballett.

De siste årene har Gro Bente hatt mange kirkekonsserter og spennende duettprogram. Siden 2003 har hun også undervist privat i sangteknikk og sangformidling, i tillegg til tysk og fransk uttale for sangere, og har mange elever fra kor i Oslo og omegn. I tillegg har Gro Bente holdt flere korseminar i stemmepleie.

Rolf Sostmann, tenor

Rolf Sostmann er utdannet ved Gesamthochschule i Kassel, Tyskland, og har studert hos Gerda Lammers, Walker Wyatt og Hans-Georg Dechange. Siden 2005 har han vært medlem av Operakoret ved Den Norske Opera og Ballett.

Fra 2002 har Rolf vært medlem i Bayreuth-festivalens kor. Han er også medlem i det tyske Norbert-Balatsch koret. Han har sunget på CD, radio og i TV-produksjoner med profesjonelle kor og med Vokalensemble Frankfurt, Rheinische Kantorei, Stuttgarter Kammerchor, Berliner Rundfunkchor, Arnold Schoenberg-Chor og Gewandhaus Kammerchor Leipzig med dirigenter som Herbert Blomstedt, Sir Simon Rattle, Philippe Herreweghe m.fl. Rolf har sunget roller som Alfredo i *La Traviata* i Budapest, Sperling i *Die Kleinstaedter* i Karlovy Vary i Tsjekkia samt Pappacoda i *En natt i Venedig* i Stuttgart.

Rolf er ofte benyttet som solist i oratorier og kirkemusikalske verk, bl.a. i Monteverdis *Vesper*, *Gloria*, Bachs *Juleoratoriet*, *Johannespasjonen*, *h-mollmessen*, *Magnificat* og flere kantater, Händels *Messias*, Haydns *Skapelsen*, Mozarts *Requiem*, Mendelssohns *Elias*, Rossinis *Petit Messe Solennelle* og Puccinis *Messa di Gloria*. Han har sunget konserter i flere land, bl.a. Frankrike, England, Ungarn, Tyskland, Norge, Tsjekkia, Estland, Holland, Italia, Polen, Russland og USA.

Martin Hatlo, baryton

Den norske bassbarytonen Martin Hatlo har sin operautdannelse fra Operaakademiet i København. Han har gjort roller som Don Alfonso i *Così fan tutte*, Falstaff i *Nicolas*

Lystige koner og *Colline* i *La Bohème*. Han er en etter-spurt oratoriesanger og er jevnlig solist i verker som Bachs *Juleoratoriet* og *Johannespasjonen* og Händels *Messias*. Utover dette har han også medvirket som solist i Beethovens *9. Symfoni* og Rossinis *Petite Messe Solennelle*, for å nevne noen.

Høsten 2015 mottok Martin 2. pris i Copenhagen International Lied Duo Competition sammen med pianist Kristoffer Hyldig, som han har et aktivt liedsamarbeid med.

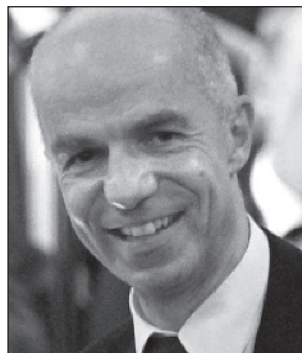
Sesongen 17/18 var han solistpraktikant ved Den Norske Opera hvor han har gjort roller i *Tosca*, *Barberen i Sevilla*, *La Traviata*, *Heimferd* og *Masetto* i *Don Giovanni*. Denne sesongen er han tilbake på Nasjonaloperaen som *Masetto* samt i *Il Tabarro*, *Gianni Schicchi* og *Billy Budd*, og som *Raphael* og *Adam* i Folkoperan i Stockholms sceniske versjon av Haydns *Die Schöpfung*.

Steffen Kammler, dirigent

Steffen har sin bakgrunn fra Øst-Tyskland. I åtte år sang Steffen i det tradisjonsrike gutte-koret Dresdner Kreuzchor, et av de fremste guttekorene i Tyskland. Han er utdannet kor- og orkesterdirigent ved musikkhøgskolene i Weimar og Leipzig i 1996.

Steffen startet sin dirigentkarriere i 1990 da han tok over ledelsen av Kammerchor Josquin des Prez Leipzig, et ensemble som har spesialisert seg på tidlig musikk fra renessanse til tidlig barokk og fremføringer av ny musikk.

Med Kammerchor Josquin des Prez ble det flere radioproduksjoner og innspilling av Orlando di Lassos *Psalmi poenintentialis* for selskapet Raumklang. Steffen var fortsatt direksjons-student da han fikk sitt første engasjement som kormesterens assistent ved Opernhaus Halle. Dette banet vei for en stilling ved et av Europas største operahus, Hamburgische Staatsoper, hvor han arbeidet fra 1997 til 2001 med hovedansvar for det profesjonelle koret.

Sommeren 2001 flyttet Steffen til Norge etter å ha blitt valgt som ny kormester ved Den Norske Opera. I åtte år bygget Steffen opp opera-koret til et ensemble som kunne

måle seg med de beste i internasjonal målestokk. I samme periode satte Steffen i gang operaens eget barnekor. Steffen dirigerte mer enn 80 forestillinger med barnekoret, oftest med orkestre fra Barratt Due Musikk institutt. Dette samarbeidet fortsatte da Steffen i 2009 valgte å avslutte i sin stilling som kormester for å kunne konsentrere seg om sine egne musikalske prosjekter, fra nå av som frilans-dirigent.

Aktivitetene utenfor operaen startet i 2008 da Steffen ble ansatt som dirigent for Oratoriekoret Cæciliaforeningen. Fra januar 2009 ble han dessuten dirigent for Norske Studentersangforening (til 2011). I april 2009 reiste Steffen for første gang til Shaoxing i Kina for å undervise og dirigere ved universitetet der, noe som resulterte i et engasjement som gjesteprofessor.

Steffen har alltid hatt stor glede av å jobbe med barn og ungdom. Derfor begynte han etter sin tid på operaen å undervise på musikklinjen ved St. Hallvard videregående skole i Lier, i direksjon, kor og piano. I tillegg dirigerer han de store musikalske prosjektene skolen framfører. I 2012 startet Steffen Asker Barne- og Ungdomskor.

Stefan Zlatanov, repetitør

Stefan er Cæciliaforeningens faste repetitør. Han er utdannet pianist og kordirigent og har studert ved både Norges Musikkhøgskole (NMH) 2009 og ved Hanns Eisler Hochschule für Musik Berlin. Han har også tatt etterutdanning i kordireksjon ved NMH.

Stefan jobber fast som akkompagnatør ved NMH, Oslo By Steinerskole, Høyskolen i Staffeldtsgate og ved Universitetet i Agder (UiA). Han har også lang erfaring med å undervise i musikkteori for amatørmusikere. Stefan har bred erfaring med korledelse, og han har dirigert flere verker for kor og orkestre. Høsten 2014 var han dirigent for uroppføringen av Kunsthall Oslo sin konseptoperaoppptreden i Oslo rådhus, en oppføring som ble nevnt i New York Times. Under Oslo Operafestival var han musikalsk ansvarlig for oppsetningen av *I Pagliacci*.

Stefan driver også et prosjektbasert vokalensemble, Oslo madrigalensemble, som opptrer på offentlige konserter og i lukkede sammenhenger. Stefan spiller fast i inn- og utland med Alexander Rybak, og arbeider jevnlig med flere av Norges fremste opera-sangere. Han er en meget ettertraktet freelancepianist, og spiller alt fra klassisk, jazz og pop til samtidsmusikk og folkemusikk. I 2016 ga Stefan ut sin første soloplate.

Orkestre

Musikerne på kveldens konsert kommer fra Norges musikkhøgskole. Dette er ett av de ledende musikkmiljøene for unge musikere i Norge i dag. Studentene som er med på

dette prosjektet har deltatt på internasjonale konkurranser, vunnet priser og stipend. Kveldens konsertmester er Hanna Marie Thiesen.

Oratoriekoret Cæciliaforeningen

Cæciliaforeningen er et blandet kor med sangere i alle aldre. Koret ble startet i 1879 og er Norges eldste oratoriekor. Cæciliaforeningen er et livskraftig, aktivt og stort kor med et høyt ambisjonsnivå, og søker stadig etter nye musikalske utfordringer. Selv om koret hovedsakelig fremfører større klassiske verk med orkester og solister, er også a cappella en del av repertoaret. Siden 2008 har Steffen Kammler vært dirigent, og Stefan Zlatanov er korets faste repetitør.

Cæciliaforeningen har en betydelig plass i norsk musikkhistorie. Koret har uroppført flere verk av norske komponister, og har også stått for førstegangsfremførelser i Norge av de fleste større verk for kor og orkester, bl.a. *Juleoratoriet* av J.S. Bach.

Dagens kor fører tradisjonen videre ved å legge hovedvekten på kirkemusikalske verk for kor og orkester. Sentralt står de store korverkene med orkester. På den ene siden står kjernerepertoaret som Bachs *Juleoratoriet*, *Johannespasjonen*, *h-mollmessen*, Mozarts *Requiem*, Brahms' *Ein deutsches Requiem*, messekomposisjonene av Haydn, Mozart, Schubert, Beethoven, Händels oratorier og Rossini, Mendelssohn og Dvořáks store korsymfoniske verk. På den andre side står korverk fra sentrale korkomponister som Kodály, Stravinskij, Szymanowski, Duruflé og Rutter. Forpliktet til korets historiske rolle oppfører koret også norske korverk med en viktig plass i landets musikkhistorie. I løpet av de siste årene har vi fremført (og delvis spilt inn både for NRK radio og på CD) det første tilgjengelige korverk med orkester som har tilknytning til Norge: Georg von Bertouchs kantate *Gott, der Herr, der Mächtige*, Friedrich August Reissigers *Requiem til Kong Karl Johans død*, Fartein Valens *Salme 121* (i en versjon av Eivind Buene, med strykeorkester) og Kjell Mørk Karlsens *Sinfonia da Requiem*. Koret ga i 2012 ut en CD-innspilling av Reissigers *Requiem*. Med dette verket har Cæciliaforeningen også reist på turné til Reissigers fødeby, Bad Belzig i Tyskland, og i 2014 ble koret invitert til å fremføre verket i Slottskyrkan på Stockholms slott ved den svenske markeringen av 200-årsjubileet for 1814.

Med Steffen som dirigent har a cappella fått plass i korets programmer. Vår dirigent har laget flere nye partiturer etter håndskrevne manuskripter fra sentrale norske nasjonalromantikere som Johannes Haarklou, Friedrich August Reissiger og Catharinus Elling. Og selvfølgelig synger Cæciliaforeningen komposisjoner fra de norske klassikerne Arild Sandvold (en av korets tidligere dirigenter), Knut Nystedt og Egil Hovland.

VÅRE NESTE KONSERTER i 2019 (Frogner kirke):

ELIAS av Felix Mendelssohn

Søn. 27. oktober kl. 18.00.

JULEORATORIET av Johann Sebastian Bach

Lør. 21. og søn. 22. desember kl. 18.00.

KOM OG SYNG

store verk med orkester i et stort kor!

Cæciliaforeningen søker nye sangere. Vi øver mandager fra 19.00-21.30 i Professor Dahls gt. 30 på Frogner.

Ta kontakt:
www.ceciliaforeningen.no
post@ceciliaforeningen.no
telefon 980 75 200

Vi synger også a cappella. Hør et utvalg på YouTube med søkeord: cæciliaforeningen.

**CÆCILIA-
FORENINGEN**

Kveldens konsert i Frogner kirke arrangeres i samarbeid med Frogner menighet.